

श्री
राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौं, मुकाम पुल्चोक ललितपुर
इजलास
माननीय अध्यक्ष श्री टेकप्रसाद ढुङ्गाना
लेखा सदस्य श्री वासुदेव खनाल
फैसला
२०७९।०८० सालको निर्णय नं.३९६
पुनरावेदन नं. ०७४-RB-००७६
मुद्दा:- आयकर (२०६४।०६५) ।

कम्पनी रजिष्टारको कार्यालयमा दर्ता कायम रही का.जि.का.म.न.पा. वडा नं. ६,
बौद्धस्थित तारागाउँ रिजेन्सी होटल्स लिमिटेड (स्थायी लेखा नं. ३०००५२६३७) } पुनरावेदक
को तर्फबाट अख्तियार प्राप्त विकास अग्रवाल..... १ }

विरुद्ध

श्री ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुर..... १ } प्रत्यर्थी

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय र अधिकारी

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय:- ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुर

शुरु निर्णय गर्ने अधिकारी: प्रमुख कर प्रशासक श्री आनन्दराज ढकाल

शुरु कार्यालयको निर्णय मिति:-२०६९।०४।२१

उपस्थित कानून व्यवसायीहरू

पुनरावेदकका तर्फबाट:- विद्वान अधिवक्ता श्री रमण कुमार कर्ण

प्रत्यर्थी कार्यालयका तर्फबाट:- विद्वान सहायक न्यायाधिवक्ता श्री संगिता थोकर

अवलम्बित नजीर: x

पुनरावेदक कम्पनीका हकमा ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट मिति २०६९।०४।२१ मा भएको संशोधित कर निर्धारणको आदेश उपर प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि आन्तरिक राजस्व विभागमा निवेदन दिएकोमा ६० दिनभित्र निर्णय नगरेको भनी आन्तरिक राजस्व विभागलाई सूचना दिई आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११५(८) बमोजिम यस राजस्व न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन पर्ने आएको प्रस्तुत मुद्दा राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ६(१) बमोजिम यसै न्यायाधिकरणको क्षेत्राधिकार भित्रको हुँदा प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य एवं यस न्यायाधिकरणको ठहर यस प्रकार रहेको छः-

तथ्य खण्ड

१. करदाता श्री तारागाउ रिजेन्सी होटल्स लिमिटेडले आ. व. २०६४/०६५ को आय विवरण आयकर ऐन, २०५८ को दफा ९९ बमोजिम कर निर्धारण गरी सोही ऐनको दफा ९६ अनुसार करयोग्य नोक्सानी रु.१,५८,९२,०८,६३०।- कायम गरी ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरमा मिति २०६६।०१।२५ मा विवरण पेश गरेको।
२. आ.व. २०६४/०६५ को लागि ठूला करदाता कार्यालयबाट कर परिक्षण हुँदा करदाताबाट पेश हुन आएको आय विवरण र सो को साथमा पेश भएका कागजात, प्रमाण तथा कर परिक्षणको शिलशिलामा पेश भएका कागजात तथा प्रमाणहरू अध्ययन, छानविन तथा हिसाब कितावको परीक्षण गर्दा आयकर ऐन, २०५८ बमोजिम कट्टी गर्न नपाउने खर्चहरू दावी भएको, व्यवसायको मुनाफा र लाभतर्फ गणना हुनुपर्ने रकम समावेश भएको नदेखिएको तथा भुक्तानीमा अग्रिम कर कट्टी गर्नुपर्ने भुक्तानीमा अग्रिम कर कट्टी गरेको नपाइएकोले आयकर ऐन, २०५८ को दफा १०१ बमोजिम संशोधित करयोग्य नोक्सानी रु.५०,३७,५९,८९६।८१ कायम गर्नु पर्ने भएको हुँदा सो बमोजिम गर्नु नपर्ने कुनै ठोस सबुद प्रमाण भए पत्र प्राप्त भएको मितिले १५ (पन्ध्र) दिन भित्र पेश गर्न स्वीकृत कर परिक्षण प्रतिवेदन बमोजिम आयकर ऐन, २०५८ को दफा १०१(६) बमोजिम ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट करदाताको नाममा मिति २०६९।०४।०४ मा सूचना जारी भएको।
३. ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट मिति २०६९।०४।०४ मा जारी भएको सूचना करदाताले मिति २०६९।०४।०५ मा बुझी लिई संशोधित कर निर्धारण गर्नु नपर्ने सम्बन्धमा करदाताले मिति २०६९।०४।२१ मा जवाफ पेश गरेको।
४. ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट जारी भएको संशोधित कर निर्धारण सम्बन्धमा करदाताको आ.व. २०६४/०६५ को लागि रु.५०,३८,७७,५४३।८६

- नोकसानी कायम गर्नु पर्ने भनी ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट मिति २०६९/०४/२१ मा खडा भएको निर्णय पर्चा।
५. ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरले मिति २०६९/०४/२१ मा जारी गरेको आ.व. २०६४/०६५ को आयकर तर्फको संशोधित कर निर्धारण आदेशमा चित्त नबुझी तारागाउँ रिजेन्सी होटल्स लिमिटेडले प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि मिति २०६९।०६।२९ मा आन्तरिक राजस्व विभागमा पेश गरेको निवेदन।
६. पुनरावेदक करदाता श्री तारागाउँ रिजेन्सी होटल्स लि. ले प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि मिति २०६९।०६।२९ मा आन्तरिक राजस्व विभागमा पेश गरेको निवेदन आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११५ को उपदफा (८) बमोजिम ६० दिन भित्र निर्णय गरी सक्नु पर्नेमा नगरेकोले प्रस्तुत पुनरावेदन गरेको छु। करदाता कम्पनीले स्थिर सम्पत्ति बनाउन लिएको ऋण वापतको ब्याज खर्च सम्बन्धित सम्पत्ति समुहमा पुँजीकरण गरी हास आधार कायम गरी हास खर्चको गणना आयकर ऐन बमोजिम गरी हास खर्च माग दावी गर्नुपर्नेमा बढी हास खर्च कट्टी अमान्य गरेको, अग्राधिकार शेयर डिवेन्चरमा परिणत गरी सो वापत यस आ.व.मा भुक्तानी गरेको रकमलाई ब्याज खर्चमा कट्टी गर्न नपाउने, सम्झौता बमोजिमको रकम जिवनाथ लामिछानेलाई प्रदान गर्नु पर्ने कम्पनीको करारीय दायित्व भएकोले करारीय दायित्व अन्तर्गत गरिएको ब्याज भुक्तानी अमान्य गरेको, कम्पनी र ह्यातसंगको सम्झौता अनुसार सुरक्षा एजेन्सीलाई भुक्तान गरेको अग्रिम करकट्टीको रकम समेत समावेश गरी दावी गरेको खर्च कट्टी अमान्य गरेको, कम्पनी र आपुतिकर्तासंग भएको सम्झौता अनुसार सामान बुझीलिए पश्चात प्राप्त गरेको वीजक बमोजिम लेखिएको खर्च अमान्य गरेको, आ.व. २०६३।६४ सम्मको नोकसानी लगायतका खर्च कट्टीलाई अमान्य गर्ने गरी विपक्षी कार्यालयबाट भएको संशोधित कर निर्धारण आदेश राजस्व न्यायाधिकरण काठमाण्डौंबाट वदर भै विभागमा पुनः निर्णय हुन बाँकी रहेकै अवस्थामा गत आ.व. को नोकसानी अमान्य गरी संशोधित कर निर्धारण गरेको ठूला करदाता कार्यालयको निर्णय तथा आदेश त्रुटिपूर्ण रहेको हुँदा वदर गरी आवाञ्छित कर दायित्व, शुल्क, जरिवानाबाट मुक्त गरी पाँउ भन्ने समेत व्यहोराको जिकिर लिई करदाताको तर्फबाट मिति २०७४/७/१३ मा यस न्यायाधिकरणमा दर्ता भएको पुनरावेदन पत्र ।
७. यसमा मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा १४०(३) बमोजिम छलफलको प्रयोजनार्थ विशेष सरकारी वकीलको कार्यालयलाई सूचना दिई नियमानुसार पेश गर्नु भन्ने यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७९।५।१६ मा भएको आदेश।

८. यसमा पुनरावेदक करदाताको तर्फबाट विद्वान अधिवक्ता श्री रमण कुमार कर्णले काठमाडौं बाहिर रहेको कारण देखाई पेसी स्थगनको निवेदन पठाउनु भएकोले आजको सुनुवाई गर्न मिलेन। प्रस्तुत मुद्दा अन्तिम पटकको लागि स्थगित गरिदिएको छ। प्रस्तुत मुद्दा र लगाउका मुद्दा समेत ५ वर्ष पुरानो भईसकेको हुँदा अर्को पेसीमा सुनुवाईको सुनिश्चितताको लागि सबै मुद्दा १५ दिनभित्र दुवै पक्षबाट लिखित बहस नोट पेश गर्न लगाई नियमानुसार पेश गर्नु भन्ने यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७९।१२।१३ मा भएको आदेश।
९. कम्पनीले आयकर ऐन, २०५८ को दफा १९ तथा अनुसूची २ बमोजिम हुन आउने हास खर्च भन्दा बढी दावी गरेको खर्चलाई अमान्य गरेको, करदाताले अग्राधिकार शेयरलाई डिवेन्चरमा परिणत गरी सो वापत यस आ.ब. मा भुक्तानी गरेको ब्याज खर्चमा समावेश गरी कट्टी गरेको देखिएकोले अग्राधिकार शेयर र लाभांशको लागि व्यवस्था गरेको ब्याज वापतको खर्च कट्टी दिन नमिल्ने, सम्झौता बमोजिम जिवनाथ लामिछानेलाई प्रदान गर्नु पर्ने रकमलाई व्यक्तिगत ऋणमा परिणत गरिएको तथा सो ऋण लिनाको प्रयोजन समेत खुल्न नआएकोले निजलाई भुक्तानी गरिएको ब्याज कट्टी अमान्य गरेको, नाफा नोक्सान हिसाबमा Operating, Administrative and General Expenses अन्तर्गत कमिशन भनी दावी गरेको खर्च कट्टी अमान्य गरेको, व्यापार मौज्दातको लागतमा कट्टी गरेको रकम मध्ये सादा विललाई मान्यता नदिएको, कर्मचारीको पारिश्रमिक भुक्तानीमा अग्रिम कर कट्टी गरेको रकम खर्च कट्टी दिन नमिल्ने, विभिन्न फर्म तथा व्यक्तिसंग खरिद गरिएको सामानको खर्च कट्टी नदिएको, एवं गत आ.ब. को संशोधित कर निर्धारणबाट कायम भएको नोक्सानी भन्दा बढी नोक्सानी दावी गरेकोलाई अमान्य गरी ठूला करदाता कार्यालयबाट कायम भएको संशोधित कर निर्धारण आदेश कानूनसम्मत रहेको हुँदा सदर गरी पाउँ भनी प्रत्यर्थी कार्यालयको तर्फबाट विशेष सरकारी वकील कार्यालय, काठमाण्डौंका विद्वान सहायक न्यायाधिवक्ता श्री संगिता थोकरले मिति २०७९।१२।२१ मा यस न्यायाधिकरण पेश गर्नुभएको बहस नोट।
१०. कम्पनी निर्माणाधिन अवस्थामा नै रहेको र आंशिक निर्माण सम्पन्न भइ होटललाई परीक्षण संचालनमा ल्याइएको हुँदा निर्माणाधिन ऋणसँग सम्बन्धित विदेशी विनिमयको दरको कारण भएको लाभलाई पूँजीकरण गरिएको, ऋण वापतको ब्याजपनि पूँजीकृत नै गर्नुपर्ने हो। Capital प्रकृतिका खर्चहरु पाँच वर्षमा दावी गर्दा नोक्सानी कम हुने र राजस्वमा असर पर्दैन दफा २५ ले Written off सम्बन्धी अधिकार करदातालाई दिएको छ। अग्राधिकार शेयरको लाभांश दिन नसकिने भएकोले Provision गरिएको खर्च पाउनुपर्छ। जिवनाथ लामिछानेलाई भुक्तानी गरिएको ब्याज खर्च वास्तविक रुपमा कारोवारसंग सम्बन्धित खर्च भएकोले सो खर्च कट्टी दावी कानून सम्मत रहेको अवस्थामा समेत शुरु ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको

कर निर्धारण आदेश, निर्णय, र पत्र समेत बदर गरी पाउँ भन्ने समेत व्यहोराको पुनरावेदक तर्फका विद्वान अधिवक्ता श्री क्षेत्रेन लामाले मिति २०८०।०१।१७ मा पेश गरेको लिखित बहसनोट।

११. प्रस्तुत मुद्दा र लगाउका मुद्दाहरूमा पुनरावेदक करदाताको तर्फबाट उपस्थित विद्वान अधिवक्ता श्री रमण कुमार कर्णको शुरुवाती बहस सकिएको भएपनि प्रत्यर्थी तर्फका विद्वान सहायक न्यायाधिवक्ताको बहस बाँकी रहेकोले अब सुनुवाई सम्पन्न गर्न आज समयको अभाव भएको हुँदा प्रस्तुत मुद्दा हेदहिदैँमा राखिदिएको छ। मिति २०८०।२।८ गते सोमबारको पेसीमा चढाई नियमानुसार पेश गर्नु भन्ने यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०८०।२।१ मा भएको आदेश।

ठहर खण्ड

१२. नियम बमोजिम हेदहिदैँमा राखी आजको पेसी सूचीमा चढी निर्णयार्थ इजलास समक्ष पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दामा मिसिल संलग्न पुनरावेदन पत्र, कागजातहरू समेत अध्ययन गरी पुनरावेदक करदाता तारागाँउ रिजेन्सी होटल्स कम्पनी लिमिटेडका तर्फबाट उपस्थित हुनुभएका विद्वान अधिवक्ता श्री रमणकुमार कर्णले ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट भएको आ.व. २०६४।६५ को संशोधित कर निर्धारण आदेश त्रुटिपूर्ण रहेको हुँदा सो आदेश बदर गरी पुनरावेदन मागदावी बमोजिम संशोधित कर निर्धारण गरी पाउँ भनी गर्नु भएको बहस समेत सुनियो।
१३. प्रत्यर्थी कार्यालयका तर्फबाट उपस्थित हुनुभएका विशेष सरकारी वकीलको कार्यालय, काठमाडौँका विद्वान सहायक न्यायाधिवक्ता श्री संगिता थोकरले पुनरावेदक करदाताको हकमा आ.व. २०६४/०६५ को लागि ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट भएको संशोधित कर निर्धारण आदेश कानूनसम्मत रहेको हुँदा सदर गरी पाउँ भनी गर्नुभएको बहस जिकिर समेत सुनियो।
१४. करदाताबाट लिइएको पुनरावेदन जिकिर, दुवै तर्फका विद्वानहरूबाट प्रस्तुत बहस नोट तथा बहस बुदाँहरू एवं मिसिल संलग्न कागज प्रमाणको अध्ययन गरी हेर्दा, यसमा ठूला करदाता कार्यालय ललितपुरबाट करदाताको हकमा भएको संशोधित कर निर्धारणको आदेश मिलेको छ, छैन ? करदाताको जिकिर पुग्न सक्छ, सक्दैन ? भन्ने विषयमा निर्णय दिनुपर्ने देखियो।
१५. पुनरावेदक करदाताको पहिलो पुनरावेदन जिकिर हेर्दा, हास खर्च वापत दावी गरिएको रकम रु.३,११,९८,१५८।- अमान्य गरिएको निर्णय उपर रहेको देखिन्छ। आयकर ऐन,

२०५८ को दफा १९ को उपदफा (१) मा "कुनै व्यक्तिले कुनै आय वर्षमा कुनै व्यवसाय वा लगानीबाट भएको आय गणना गर्ने प्रयोजनको लागि सो व्यवसाय वा लगानीबाट सो व्यक्तिको आय आर्जन गर्न सो वर्षमा आफ्नो स्वामित्वमा रही प्रयोग गरेको हास योग्य सम्पत्तिको हास भए वापत अनुसूची २ बमोजिम हास खर्च कट्टी गर्नुपर्ने छ" भन्ने कानुनी व्यवस्था रहेको पाइन्छ भने अनुसूची २ मा हास खर्च कट्टी गणना गर्ने विस्तृत विधि समेत उल्लेख भएको देखिन्छ। ठूला करदाताको कार्यालयबाट करदाताको आ.व. २०६३/०६४ को संशोधित कर निर्धारण गर्दा आ.व. २०६४/०६५ को लागि कायम गरिदिएको हास आधार बमोजिम समूहीकृत सम्पत्तिको हास खर्च रू.१२,२१,५६,६२२।- लिन पाउनेमा करदाताले सो बमोजिम नगरी रू.३,११,९८,१५८।- बढी दावी गरी जम्मा रू.१५,३३,५४,७८०।- हास खर्च दावी गरेको पाइयो। यीनै पुनरावेदकले आ.व. २०६३।६४ को संशोधित कर निर्धारण उपर दायर गरेको लगाउको ०७५-RB-०१०६ नम्बरको आयकर मुद्दामा आज यसै इजलासबाट शुरू निर्णय सदर हुने ठहरी फैसला भइसकेको अवस्था छ। यसरी अघिल्लो आ.व.को संशोधित कर निर्धारणबाट कायम भएको हास आधार कानून बमोजिम अन्यथा नभएसम्म त्यसलाई आधार मानेर नै करदाताले हास खर्च दावी गर्नुपर्नेमा आफूखुशी रू.३,११,९८,१५८।- बढी दावी गरेको खर्चलाई कानून सम्मत मान्न नमिल्ने हुँदा करदाताको यो पुनरावेदन जिकिरसंग सहमत हुन सकिएन।

१६. पुनरावेदक करदाताको दोस्रो पुनरावेदन जिकिर हेर्दा, करदाताले अग्राधिकार शेयरलाई डिबेन्चरमा परिणत गरी सो वापत भुक्तानी गरेको ब्याज खर्च वापतको रकम खर्च कट्टी पाउनुपर्ने भन्ने जिकिर लिएको देखिन्छ। कम्पनी निरन्तर नोकसानीमा रहेको अवस्थामा करदाताले अग्राधिकार शेयरको लागि व्यवस्था गरेको व्याज वापतको खर्च रू.१,०८,४८,०००। - कट्टी गर्न नमिल्ने भनी ठूला करदाता कार्यालयबाट मिति २०६९।०४।२१ मा संशोधित कर निर्धारण गरेको निर्णय पर्चाबाट देखिन्छ। आयकर ऐन,२०५८ को दफा १४ का उपदफा (१) मा "कुनै व्यक्तिले कुनै आय वर्षमा व्यवसाय वा लगानीबाट भएको आय गणना गर्ने प्रयोजनको लागि सो व्यक्तिको व्यवसाय वा लगानीबाट आय आर्जन हुने कार्यका लागि सिर्जना भएको देहायको ऋण दायित्व अन्तर्गत सो वर्षमा लागेका सबै ब्याज कट्टी गर्न पाउनेछ। भन्ने व्यवस्था गर्दै देहायको खण्ड (क) मा कुनै रकम ऋण लिए वापत सो ऋण दायित्व सिर्जना भएकोमा सो रकम सोही वर्ष प्रयोग गरिएको वा सो वर्षमा प्रयोग गरिएका कुनै सम्पति खरिद गर्न प्रयोग गरिएको" भन्ने कानूनी व्यवस्था भएको पाइयो। कानूनमा स्पष्ट उल्लेख नभएका विषयमा अनुमानका आधारमा खर्च कट्टी माग गर्नु न्यायसंगत हुदैन। करदाताले खर्च कट्टी माग गरेको रकम अग्राधिकार शेयर

वापतको व्याज रकम रहेको देखिन्छ। एकातिर करदाताबाट सो रकम सोही वर्षको लागि प्रयोग गरिएको हो भन्ने कुनै आधार प्रमाण पेश हुन सकेको देखिदैन भने अर्कोतर्फ सो रकम सोही वर्षमा प्रयोग गरिएका कुनै सम्पत्ति खरिद गर्न प्रयोग गरिएको भन्ने समेत देखाउन सकेको देखिदैन। करदाताले पूरा गर्नुपर्ने अग्राधिकार शेयर वापतको दायित्व भुक्तानी गर्न नसकेको भनी त्यस्तो दायित्व वापतको व्याज कट्टी गर्न पाउने व्यवस्था आयकर ऐन, २०५८ को दफा १४ मा रहे भएको देखिएन। यसरी करदाताले अग्राधिकार शेयर वापतको व्याज रकमलाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा १४ बमोजिम खर्च कट्टी दिन नमिल्ने भनी ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको निर्णय कानूनसम्मत रहेको देखियो।

१७. पुनरावेदन करदाताको तेस्रो पुनरावेदन जिकिर हेर्दा, करदाताले श्री जीवनाथ लामछानेलाई भुक्तानी गरेको ब्याज खर्चलाई अमान्य गरेको सम्बन्धमा रहेको देखिन्छ। ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको संशोधित कर निर्धारणको क्रममा कम्पनी ऐन विपरीत साधारण शेयर नामसारी गर्न नसकिएको भनी व्यक्तिगत ऋणमा परिणत गरेको तथा सो ऋण कुन व्यवसायिक प्रयोजनमा प्रयोग भएको हो भन्ने खुल्न आएको नदेखिएकोले ब्याज खर्च रु.२,९८,३३९।७३ लाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा १४ बमोजिम खर्च कट्टी नहुने भन्ने व्यहोरा उल्लेख गरेको देखिन्छ। पुनरावेदक करदाताले आफ्नो पुनरावेदन जिकिरमा आफ्नो कम्पनीले जीवनाथ लामिछानेबाट मिति २०५७/०६/२४ मा साधारण शेयर खरिद गर्दा सोको मूल्यमा हिसाब मिलान हुने गरी कम्पनीलाई रकम बुझाएकोमा सो शेयर निजको नाममा प्राविधिक कारणले नामसारी हुन नसकेकोले उक्त रकम ऋणमा परिणत गरी उक्त रकममा १२ प्रतिशतका दरले साँवा चुक्ता नहुनेजेल ब्याज दिने गरी सम्झौता भएकोमा सोही सम्झौता बमोजिम निजलाई भुक्तानी गरिएको ब्याज रकम भुक्तानी दिएको भन्ने उल्लेख गरेको भएतापनि उक्त ब्याज रकम ऐनको दफा १४ बमोजिम खर्च कट्टी पाउने प्रकृतिको रहेको सम्बन्धमा ठोस तथा वस्तुनिष्ठ आधार पेश गर्न सकेको देखिदैन। आयकर ऐन, २०५८ को दफा १४(१) मा "कुनै व्यक्तिले कुनै आय वर्षमा व्यवसाय वा लगानीबाट भएको आयको गणना गर्ने प्रयोजनको लागि सो व्यक्तिको व्यवसाय वा लगानीबाट आय आर्जन हुने कार्यका लागि सिर्जना भएको देहायको ऋण दायित्व अन्तर्गत सो वर्षमा लागेका सबै व्याज कट्टी गर्न पाउनेछ" भन्ने कानूनी व्यवस्था रहेको र सोको खण्ड (क) मा "कुनै रकम ऋण लिए वापत सो ऋण दायित्व सिर्जना भएकोमा सो रकम सोही वर्ष प्रयोग गरिएको वा सो वर्षमा प्रयोग गरिएका कुनै सम्पत्ति खरिद गर्न प्रयोग गरिएको" भन्ने शर्त समेत रहेको परिप्रेक्ष्यमा करदाताले दावी गरेको उक्त रकमको हकमा उक्त दफा १४(१) बमोजिमको शर्त पूरा भएको देखिएन। यस्तो अवस्थामा करदाताले दावी गरेको ब्याज रकम

रु.२,९८,३३९।७३ लाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा १४ बमोजिम खर्च कट्टी अमान्य हुने गरी ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको निर्णय न्यायोचित नै देखियो।

१८. पुनरावेदक करदाताको चौथो पुनरावेदन जिकिर हेर्दा, नाफा नोक्सान हिसाबमा Operating, Administrative and General Expenses अन्तर्गत Legal and Professional Charge वापत दावी गरिएको रकम रु.१,५४,१३८।- अमान्य गरिएको निर्णय उपर रहेको देखिन्छ। आयकर ऐन, २०५८ को दफा ८८ को उपदफा (१) मा वासिन्दा व्यक्तिले नेपालमा स्रोत भएको व्याज, प्राकृतिक स्रोत, भाडा, रोयल्टी, सेवा शुल्क, कमिशन, विक्री, वोनस, अवकाश भुक्तानी र अन्य कुनै प्रतिफल तथा अवकाश भुक्तानीको रकम भुक्तानी गर्दा कुल भुक्तानी रकमको १५ प्रतिशतका दरले कट्टी गर्नुपर्ने छ भन्ने व्यवस्था रहेको देखियो। करदाताले Legal and Professional Charge अन्तर्गत सुरक्षा एजेन्सीलाई भुक्तानी गरेको रकममा १५ प्रतिशतले अग्रिम कर कट्टी गरेको रकम समेत खर्च दावी गरेको देखिन्छ। आयकर ऐन, २०५८ को दफा २१ मा कट्टी गर्न नपाईने खर्चको सम्बन्धमा कानूनी व्यवस्था रहेको र दफा २१ को उपदफा (१) को खण्ड (ख) मा यस ऐन बमोजिम बुझाउनु पर्ने कर र कुनै देशको सरकार तथा सोको कुनै पनि स्थानीय निकायलाई कुनै कानून वा सो कानून अन्तर्गत बनेको कुनै नियम, विनियमको उलंङ्घन गरे वापत बुझाइएको जरिवाना र यस्तै अन्य शुल्क भन्ने बेहोरा उल्लेख भएको देखियो। उक्त कानूनी व्यवस्था बमोजिम हेर्दा, करदाता होटलले अन्तर्राष्ट्रिय सुरक्षा एजेन्सीसंग गरिएको सम्झौताको व्यवस्थाले नेपालको कानूनलाई अमान्य गर्न सक्ने देखिदैन। यसर्थ आयकर ऐन, २०५८ को दफा २१(१)(ख) बमोजिम उक्त अग्रिम कर कट्टी रकम रु.१,५४,१३८।- लाई खर्च कट्टी दिन नमिल्ने भनी शुरू ठूला करदाता कार्यालय ललितपुरबाट भएको निर्णयलाई अन्यथा भन्न मिल्ने कानूनी आधार देखिएन ।

१९. पुनरावेदक करदाताको पाँचौं पुनरावेदन जिकिर हेर्दा, नाफा नोक्सान हिसाबमा Operating, Administrative and General Expenses अन्तर्गत Commission भनी दावी गरिएको रकम रु.५,७४,१०४।- अमान्य गरिएको निर्णय उपर रहेको देखिन्छ। आयकर ऐन, २०५८ को दफा ८८ को उपदफा (१) बमोजिम कुल भुक्तानी रकमको १५ प्रतिशतका दरले अग्रिम कर कट्टी गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको देखिन्छ। करदाताले G. P. Commission वापत गरिएको भुक्तानी विदेशी कम्पनीले प्रदान गरेको सेवा वापत भुक्तानी गरेको रकम रु.४४,०१,४६६।०३ रहेको देखिन्छ। यस्तो भुक्तानीमा १५ प्रतिशतले अग्रिम कर कट्टी गरेको रकम समेत खर्च दावी गरेको देखियो। आयकर ऐन, २०५८ को दफा २१ मा कट्टी गर्न नपाईने खर्चको सम्बन्धमा कानूनी व्यवस्था रहेको र दफा २१ को उपदफा (१) को

खण्ड (ख) मा यस ऐन बमोजिम बुझाउनु पर्ने कर र कुनै देशको सरकार तथा सोको कुनै पनि स्थानीय निकायलाई कुनै कानून वा सो कानून अन्तर्गत बनेको कुनै नियम, विनियमको उलंङ्घन गरे बापत बुझाइएको जरिवाना र यस्तै अन्य शुल्क भन्ने बेहोरा उल्लेख भएको देखियो। उक्त कानूनी व्यवस्था बमोजिम हेर्दा, करदाता होटलले विदेशी एजेन्सीसंग गरिएको सम्झौताको व्यवस्थाले नेपालको कानूनलाई अमान्य गर्न सक्ने देखिदैन। यसर्थ आयकर ऐन, २०५८ को दफा २१(१)(ख) बमोजिम उक्त अग्रिम कर कट्टी रकम रु.५,७४,१०४।- लाई खर्च कट्टी दिन नमिल्ने भनी शुरु ठूला करदाता कार्यालय ललितपुरबाट भएको निर्णय कानूनसम्मत नै देखियो।

२०. पुनरावेदन करदाताको छैठौं पुनरावेदन जिकिर हेर्दा, नाफा नोक्सान हिसाबमा Operating, Administrative and General Expenses अन्तर्गत Foreign Travel Agent Commission वापत खर्च दावी गरिएको रकम रु.१६,४०८।- अमान्य गरिएको निर्णय उपर रहेको देखिन्छ। आयकर ऐन, २०५८ को दफा ८८ को उपदफा (१) बमोजिम कुल भुक्तानी रकमको १५ प्रतिशतका दरले अग्रिम कर कट्टी गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको देखिन्छ। करदाताले Foreign Travel Agent Commission अन्तर्गत विदेशी ट्राभल एजेन्सीलाई भुक्तानी गरेको रु.१,२५,७९४।७० मा १५ प्रतिशतले अग्रिम कर कट्टी गरेको रकम रु.१६,४०८।- समेत खर्च दावी गरेको देखियो। आयकर ऐन, २०५८ को दफा २१ मा कट्टी गर्न नपाईने खर्चको सम्बन्धमा कानूनी व्यवस्था रहेको र दफा २१ को उपदफा (१) को खण्ड (ख) मा यस ऐन बमोजिम बुझाउनु पर्ने कर र कुनै देशको सरकार तथा सोको कुनै पनि स्थानीय निकायलाई कुनै कानून वा सो कानून अन्तर्गत बनेको कुनै नियम, विनियमको उलंङ्घन गरे बापत बुझाइएको जरिवाना र यस्तै अन्य शुल्क भन्ने बेहोरा उल्लेख भएको देखियो। उक्त कानूनी व्यवस्था बमोजिम हेर्दा, करदाता होटलले विदेशी ट्राभल एजेन्सीसंग गरिएको सम्झौताको व्यवस्थाले नेपालको कानूनलाई अमान्य गर्न सक्ने देखिदैन। यसर्थ आयकर ऐन, २०५८ को दफा २१(१)(ख) बमोजिम उक्त अग्रिम कर कट्टी रकम रु.१६,४०८।- लाई खर्च कट्टी दिन नमिल्ने भनी शुरु ठूला करदाता कार्यालय ललितपुरबाट भएको निर्णयलाई अन्यथा भन्न मिल्ने कानूनी आधार देखिएन।

२१. पुनरावेदन करदाताको सातौं पुनरावेदन जिकिर हेर्दा, नाफा नोक्सान हिसाबमा Operating, Administrative and General Expenses अन्तर्गत Reservation Spirit Fees वापत खर्च दावी गरिएको रकम रु.१,५३,७३७।- अमान्य गरिएको निर्णय उपर रहेको देखिन्छ। आयकर ऐन, २०५८ को दफा ८८ को उपदफा (१) बमोजिम कुल भुक्तानी रकमको १५ प्रतिशतका दरले अग्रिम कर कट्टी गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको देखिन्छ। करदाताले

Reservation Spirit Fees अन्तर्गत विदेशी एजेन्सीलाई भुक्तानी गरेको रू.११,७८,६५३।०६ रकममा १५ प्रतिशतले अग्रिम कर कट्टी गरेको रकम रू.१,५३,७३७।- समेत खर्च दावी गरेको देखिन्छ। आयकर ऐन, २०५८ को दफा २१ मा कट्टी गर्न नपाईने खर्चको सम्बन्धमा कानूनी व्यवस्था रहेको र दफा २१ को उपदफा (१) को खण्ड (ख) मा यस ऐन बमोजिम बुझाउनु पर्ने कर र कुनै देशको सरकार तथा सोको कुनै पनि स्थानीय निकायलाई कुनै कानून वा सो कानून अन्तर्गत बनेको कुनै नियम, विनियमको उलंङ्घन गरे बापत बुझाइएको जरिवाना र यस्तै अन्य शुल्क भन्ने बेहोरा उल्लेख भएको देखियो। उक्त कानूनी व्यवस्था बमोजिम हेर्दा, करदाता होटलले विदेशी एजेन्सीसंग गरिएको सम्झौताको व्यवस्थाले नेपालको कानूनलाई अमान्य गर्न सक्ने देखिदैन। यसर्थ आयकर ऐन, २०५८ को दफा २१(१)(ख) बमोजिम उक्त अग्रिम कर कट्टी रकम रू.१,५३,७३७।- लाई खर्च कट्टी दिन नमिल्ने भनी शुरु ठूला करदाता कार्यालय ललितपुरबाट भएको निर्णयलाई अन्यथा भन्न मिल्ने कानूनी आधार देखिएन।

२२. पुनरावेदक करदाताको आठौं पुनरावेदन जिकिर हेर्दा, नाफा नोक्सान हिसाबमा Operating, Administrative and General Expenses अन्तर्गत अन्य सुविधा भनी खर्च दावी गरेको रकममा Vacation Pay Provision बापत दावी गरिएको रकम रू.२१,६१,२५७।३४ अमान्य गरेको सम्बन्धमा रहेको देखिन्छ। आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ मा "कुनै व्यक्तिले कुनै आय वर्षमा कुनै व्यवसाय वा लगानीबाट भएको आय गणना गर्ने प्रयोजनको लागि यस ऐनको अधिनमा रही कारोवारसंग सम्बन्धित देहायका खर्चहरू कट्टी गर्न पाउनेछः-

(क) सो आय वर्षमा भएका

(ख) सो व्यक्तिबाट भएका, र

(ग) व्यवसाय वा लगानीबाट आय आर्जन हुने कार्यमा भएका" भन्ने कानूनी व्यवस्था रहेको देखिन्छ।

संसोधित कर निर्धारणको सूचना करदाताले मिति २०६९।०४।०५ मा बुझिलिई ऐनले तोकेको म्याद १५ दिन भित्र यो शीर्षकमा एक्रयल आधारमा गरिएको वास्तविक खर्च भनी दावी लिए तापनि सो खर्चलाई पुष्टी गर्ने प्रमाणहरू पेश हुन आएको देखिएन। तसर्थ विल, वीजक एवं भौचर विना Vacation Pay Provision अन्तर्गत केवल व्यवस्था सम्म गरी खर्च कट्टी दावी लिएको रू.२१,६१,२५७।३४ लाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ बमोजिम वास्तविक खर्च मानी कट्टी दिन नमिल्ने भनी शुरु ठूला करदाता कार्यालय ललितपुरबाट भएको निर्णय समेत कानूनसम्मत देखियो।

२३. पुनरावेदक करदाताको नवौं पुनरावेदन जिकिर हेर्दा, करदाताले गत आ.ब.मा भएको नोक्सानी भनी रु.४८,५०,१७,२२५।- नोक्सानीलाई समेत खर्च कट्टी गर्न पाउनु पर्ने दावी लिएको देखिन्छ। शुरु ठूला करदाता कार्यालयले गत आ.ब.२०६३/०६४ को नोक्सानी रु.९७,३७,०१,१३६।- मात्र कायम गरेकोले बढी नोक्सानी रु.४८,५०,१७,२२५।- अमान्य गरेको देखिन्छ। आयकर ऐन, २०५८ को दफा २० को उपदफा (१) मा कुनै व्यक्तिले कुनै आय बर्षमा व्यवसाय वा लगानीबाट भएको आय गणना गर्ने प्रयोजनको लागि देहाय बमोजिमको नोक्सानी कट्टी गर्न पाउनेछ भन्ने व्यवस्था गर्दै देहाय खण्ड (ख) मा त्यस्तो व्यक्तिले कुनै व्यवसायबाट व्यहोर्नु परेको विगत चार आय बर्षहरूको कट्टी हुन नपाएको नोक्सानी भन्ने बेहोरा उल्लेख भएको देखियो। यसरी हेर्दा आ.ब. २०५९/०६० को नोक्सानी कट्टी आ.ब. २०६३/०६४ भित्र गरी सक्नुपर्नेमा करदाताले आ.ब. २०६४/०६५ मा मात्र उक्त नोक्सानी समायोजन गरी दावी पेश गरेको देखिँदा सो नोक्सानी रु.४८,५०,१७,२२५।- लाई अमान्य गरी शुरु ठूला करदाता कार्यालय ललितपुरबाट भएको निर्णय कानूनसम्मत रहेको देखियो।
२४. पुनरावेदक करदाताको दशौं पुनरावेदन जिकिर हेर्दा, करदाताले गत आ.ब.मा भएको नोक्सानी भनी रु.१,५१,९२,४३,४४३।- नोक्सानीलाई खर्च कट्टी गर्न पाउनु पर्ने दावी लिएको देखिन्छ। शुरु ठूला करदाता कार्यालयले गत आ.ब.२०६३/०६४ को नोक्सानी रु.९७,३७,०१,१३६।- मात्र कायम गरेकोले बढी नोक्सानी रु.५४,५५,४२,३०७।- भनी अमान्य गरेको देखिन्छ। करदाताले पेश गरेको कागजात अध्ययन गर्दा कम्पनीले आयकर ऐन, २०५८ को दफा २२ तथा आयकर नियमावली, २०५९ को नियम ८ बमोजिम राखेको लेखाले प्रमाणित गरेको गत आ.ब.मा भएको नोक्सानीलाई लेखामानको सर्वमान्य सिद्धान्त बमोजिम नोक्सानी दावी गरेकोमा शुरु कार्यालयबाट आ.ब. २०६३/०६४ को कारोवारको हकमा नोक्सानी रु.९७,३७,०१,१३६।- कायम गरी निर्णय भैसकेको देखिन्छ। यिनै करदाताले आ.ब. २०६३।६४ को संशोधित कर निर्धारण उपर दायर गरेको लगाउको ०७५-RB-०१०६ नम्बरको आयकर मुद्दामा आज यसै इजलासबाट शुरु निर्णय सदर हुने ठहरी फैसला भइसकेको अवस्था छ। करदाताले आ.ब. २०६३/०६४ को नोक्सानी भनी रु.१,५१,९२,४३,४४३।- दावी गरेकोमा ठूला करदाता कार्यालयबाट आ.ब. २०६३/०६४ को नोक्सानी रु.९७,३७,०१,१३६।- मात्र कायम गरेको देखिँदा आयकर ऐन, २०५८ को दफा २१(१)(ख) बमोजिम करदाता होटलले बढी नोक्सानी दावी गरेको रु.५४,५५,४२,३०७।- लाई खर्च कट्टी दिन नमिल्ने भनी शुरु ठूला करदाता कार्यालय ललितपुरबाट भएको निर्णय कानूनसम्मत रहेको देखियो।

२५. तसर्थ माथि विवेचित आधार एवं कारण समेतबाट करदाता तारागाउँ रिजेन्सी होटल्स लिमिटेड (स्थायी लेखा नं. ३०००५२६३७) को आ. ब. २०६४/०६५ को ठूला करदाता कार्यालय ललितपुरबाट संशोधित कर निर्धारण गरी मिति २०६९/०४/२९ मा भएको निर्णय मिलेकै देखिँदा सदर हुने ठहर्छ। करदाताको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सकदैन। अरुमा तपसिल बमोजिम गर्नु।

तपसिल खण्ड

१. फैसलाको प्रतिलिपी सहितको जानकारी विशेष सरकारी वकीलको कार्यालयलाई पठाईदिनु।
२. प्रस्तुत फैसलाको विद्युतीय प्रति सफ्टवेयरमा अपलोड गरी फैसलाको पीठमा जनाउनु।
३. सरोकारवाला पक्षले फैसलाको प्रतिलिपी माग गरेमा लाग्ने दस्तुर लिई नियमानुसार प्रतिलिपी दिनु।
४. प्रस्तुत पुनरावेदनको दायरीको लगत कट्टा गरी शुरु मिसिल ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरमा पठाई दिनु।
५. प्रस्तुत मुद्दाको रेकर्ड मिसिल यस न्यायाधिकरणको अभिलेख शाखामा बुझाईदिनु।

टेकप्रसाद ढुङ्गाना
(अध्यक्ष)

उक्त रायमा मेरो सहमती छ।

बासुदेव खनाल
(लेखा सदस्य)

फैसला तयारीमा सहयोग गर्नुहुने:-

इजलास अधिकृत: श्री भिष्म भट्टराई

ईति सम्वत् २०८० साल जेष्ठ ८ गते रोज २ शुभम् -----

फैसला प्रमाणिकरण गर्ने:-

फैसला प्रमाणिकरण मिति:-

राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौंको छाप